

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
BAŞKANLIĞI
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/2162
Toplantı Tarihi/Sayısı : 11.02.2025/50
Karar Numarası : 2025/60
Başvuran : S.K.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, kapalı ceza infaz kurumunda hükümlü olarak barındırılan başvuranın lisans öğrencisi olduğu üniversite tarafından kayıt dondurma talebinin reddedilmesi yoluyla eğitim hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran, Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü olarak barındırıldığını, 2024 yılında psikoloji bölümünde lisans eğitimi görmek üzere Kırıkkale Üniversitesine kayıt yaptırdığını, tahliye olma tarihinin 2/8/2027 olması nedeniyle Üniversite İdaresine hitaben 4/9/2024 tarihinde başvuru yaparak kayıt dondurma talebinde bulunduğunu, söz konusu talebinin ilgili Kurum İdaresi tarafından Kırıkkale Üniversitesi Senatosu'nun 27/9/2024 tarihli ve ... sayılı kararı ile Kırıkkale Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 19'uncu maddesinin dördüncü fıkrası gerekçe gösterilerek reddedildiğini, ilgili Yönetmeliğin 6'ncı maddesinin ikinci fıkrasında "(2) Öğrenciler, ... öğrenim süresi dört yıl olan lisans programlarını azami yedi yıl, ... içinde tamamlamak zorundadırlar." maddesi ile dördüncü fıkrasında "Sağlık raporu ile belgelendirmek kaydıyla, uzun süreli sağlık problemleri nedeniyle kayıt, devam, uygulama ve sınav şartlarını yerine getiremeyen veya kayıt donduran öğrencilerin; ilgili birim yönetim kurulunun teklifi ve Senatonun kararı ile hakları saklı tutulabilir ve kaybedilen süre, öğrenim süresinden sayılmayabilir." maddesinin yer aldığını, aynı zamanda Üniversiteler tarafından öğrencilerin tutukluluk/hükümlülük süresince kayıt dondurma hakkından yararlanabileceğinin ilgili öğrencilere tebliğ edildiğini, öte yandan ilgili Yönetmelik'in 19'uncu maddesi kapsamında kayıt dondurma hakkı tanındığı halde Üniversite Senatosu tarafından eğitim hakkının ihlal edildiğini ve bu durumun telafisi imkansız zararlara yol açacağını, öğrenim süresi dört yıl olan lisans programlarını azami yedi yıl içinde tamamlama zorunluluğu ve tahliye olma tarihi göz önüne alındığında kayıt dondurma talebinin kabul edilmemesi durumunda üniversite eğitimi tamamlamasının mümkün olmadığını iddia ederek mağduriyetinin giderilmesi adına kayıt dondurma talebinin kabul edilmesini ve Kurumumuzca ilgili Üniversite İdaresine tavsiye kararı verilmesini talep etmektedir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir."

4. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili bentleri şöyledir:

"(1) Kurumun görevleri şunlardır: ... f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. ...i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. ..."

5. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.

(...)

(8) 9'uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

(9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

6. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ... yönlerinden incelenir."

7. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı, insan onurunu temel alarak insan haklarının

korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

9. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

10. Başvuru, kapalı ceza infaz kurumunda bulunan başvuranın lisans eğitimi görmek üzere kayıt yaptırdığı Kırıkkale Üniversitesi tarafından kayıt dondurma talebinin reddedildiği, öğrenim süresi dört yıl olan lisans programlarını azami yedi yıl içinde tamamlama zorunluluğu ve tahliye olma tarihi göz önüne alındığında kayıt dondurma talebinin kabul edilmemesi durumunda üniversite eğitimini tamamlamasının mümkün olmadığı ve bu durumun eğitim hakkının ihlal edilmesine yol açtığı iddiası ile mağduriyetinin giderilmesi talebine ilişkin olup bahsi geçen iddia ve talep, 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde Kurumun başvuru incelemesi yapacağı alanlar olarak belirtilen ayrımcılık yasağı ve ulusal önleme mekanizması kapsamında değerlendirilememektedir.

11. 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "*Tanımlar*" başlıklı 3'üncü maddesi "*u*) *Yükseköğretim Eğitim Türleri: Yükseköğretimde eğitim - öğretim türleri örgün, açık, dışarıdan (ekstern) ve yaygın eğitimidir. (1) Örgün Eğitim: Öğrencilerin, eğitim - öğretim süresince ders ve uygulamalara devam etme zorunluluğunda oldukları bir eğitim - öğretim türüdür.*" hükmünü haizdir.

12. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Öğretimden yararlanma*" başlıklı 76'ncı maddesinde "*(1) Açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitim evlerinde bulunan hükümlülerin örgün ve yaygın, kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülerin yaygın öğretimden yararlanmaları sağlanır. (2) Bu maddenin uygulanmasına ve sınavlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.*" hükümleri yer almaktadır.

13. 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "*Tanımlar*" başlıklı 3'üncü maddesinde "*(1) Bu Yönetmelikte yer alan; ... (b) Bakanlık, Adalet Bakanlığını; ... (ç) Genel Müdürlük, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünü, ... ifade eder.*" hükmü yer almaktadır. Anılan Yönetmelik'in 89'uncu maddesinin birinci fıkrası ise "*(1) Açık kurumlar ile çocuk eğitim evlerinde bulunan hükümlülerin örgün ve yaygın, kapalı kurumlarda bulunan hükümlülerin yaygın öğretimden yararlanmaları sağlanır. (...)*" hükmünü haizdir.

14. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 46/1 sayılı Genç ve Yetişkin Hükümlü ve Tutukluların Eğitim ve İyileştirilme İşlemleri ve Diğer Hükümler konulu Genelge'nin "*Eğitim-Öğretim Çalışmaları*" başlıklı dördüncü bölümünün "*F. Yüksek Öğretim Çalışmaları*" başlıklı kısmında "*(1) Herhangi bir yüksek öğretim kurumuna devam ederken tutuklanan veya hüküm giyen öğrencilerin ya da ceza infaz kurumundayken üniversite sınavını kazanan hükümlü ve tutukluların kapalı ceza infaz kurumlarından, okullarının kabul etmesi durumunda, dış güvenlik görevlisi muhafazasında, açık ceza infaz kurumlarından iç güvenlik görevlisi nezaretinde ara, yıl sonu, bütünleme ve mazeret sınavlarına katılmaları sağlanacaktır. Talebi olması hâlinde okullarının kabul etmesi koşuluyla kayıt dondurma işlemi yapılması için girişimlerde de bulunulacaktır. (...)*" düzenlemesi yer almaktadır.

15. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın "*Tutuklu ve Hükümlülerin Öğrenimleri*" konulu tüm üniversitelere gereği için gönderilen 17/11/2023 tarihli ve 75250 sayılı yazısında, örgün öğretimde derslere devam zorunluluğunun bulunduğu, derslere devam etmeyen öğrencilerin derslerin vize ve finallerine girme hakkının

bulunmadığı, yükseköğretim kurumlarının örgün öğretim programlarında öğrenim görmeye hak kazanan ancak kapalı ceza infaz kurumlarında tutuklu veya hükümlü öğrencilerin derslere devam edemeyecek olmaları nedeniyle ara, yıl sonu, bütünleme ve mazeret sınavlarına girme haklarının bulunmadığı belirtilmiştir.

16. Başvuranın iddia ve talepleri, yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde; Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesine göre Kurumun görev alanına girmeyen başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve bu nedenle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

11/2/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Afişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye